

Latwefchu Amises.

54. gabagahjums.

Nr. 46.

Trefchdeenâ, 12. (24.) November.

1875.

Redakteera adrese: Pastor Sakranowicz, Lutringen pr. Frauenburg, Kurland. — Ekspedizija Westborn t. (Neyber) grabmatu bohde Jelgawâ.

Rahditajs: No eefchsemehm. No ahrsemehm. Wisjannakahs finans. Behrnu lubgščana. Oleanders. Mahetina jofhs. Dselzeta brauzeeni. Atbildas. Sludinafchanas.

No eefchsemehm.

No Miiputes aprinka 28. Oktober. Sauja wafara, faufš rudens! — Gada zetorkfni gan puhta wehjšch no deenas wideem, bet Oktoberis eestahja ar rihta wehju un tā tas patš wehjšch stahw lā peenaglohtš jau zetortā nedelā. Weenu nedetu zauri ispuhtahš fchis fibwulis — wehtras leelumā — wifū, kas nau stiprs — semē gahsdams — lihds fneegu un salu atnesdamees weentreis norima. Saltin falsť katru mihtu nakti.

Chrnigš — eewehrojams 1875. gads, kahds nau beesi peeredsehtš! — Bahr fchi gada wispahrigu raschojumu fchi apgabalā — runajoht — til war teikt, ka gads bija tahds widuwejš; bet japateiz Deewam ir par fcho paschu nepelnitu dahwanu: Beetiks pascheem, buhs lohpieneem, buhs truhkumu zeetejeem!

Rudsi un fweefchi bija discheni labi — ari swarā; bet wafareja bij gan plahnaka. Meeschē til 3 lihds 5 grandus — swarā 95 lihds 100 mahzrinahm kuhlfchu. — Sirni un lini prasti; bet mihtli kartufeki bija — gohds Deewam! — wifur labi pee-augufchi — 5 lihds 8 graudi un lai gan masaki no auguma, tad tal smekigi un — wefeli. — Leijas un zeesotās smilkts semēs esoht dasch brangus, leelus kartufelus lihds 9 graudeem zehlis. — Kahds Kurfneeks, kam Leifchōs mahjas uf renti — manim patš stahstija, ka winam — lā ari ta apgabala arajeem, bijis it labs gads raschojumōs. Rudsu lee lihds 10 graudi kuhlfchi, meeschu lihds 9 graudi, ausu 12 un kartufelu 9 graudi. Seens ari bija wairak pa-audsis, nekā pehrn, til lini jo pakuhdi.

Kas to ir redsejis, ka Oktobera widū — lohgi apsalufchi un sehni pa ledu wifinajahs un — naktihm 5 lihds 8 grahdi falsť un — lohpus jau pehz wezeem Mikeleem stalli eeleeť!? Buhs par daudš gara ta seema — truhks pawafarā lohpeem ehdamajs. — Ta leela faufuma un tagad rudenī ta leela fala deht — fuhdsfahs jau til lab' melderī kā fainneeki par uhdens truhkumu. — Uf Embohtes un Wainodes apgabalu jau no 6. Oktobera brauzoht ar waschahm. — Sneega tur esoht deesgan; bet zitur — uf wakara pufi nau fneega ne krāpa. Preeksch kahdahm nedetahm — kahds Schautu schihdinsch weda apkahrt, ratu kulbinā — par naudu rahdidams brihnuma lohpinu, prohti melnu, 7 mehnefchu wezu telu, kam til 3 kahjas bij, prohti: 2 palatā un preekschā til weena pati; bet lohpinfch wareja drohfschi ari ar tahm 3 kahjahm fraigaht un bija zitadi mundris un wefels. Schihdinsch stah-

stija, ka wina pascha gohwe to telu atnesufi. — 15. Septbr. noslihka wehl it jaunš Rahwas pagasta fainneeks fwiis sweijodams Durbes eserā — un atstahja jaunu feewu ar fibkeem behrnineem. — Oktobera mehnesim eefahloht atkal Leepajas ohstā noslihka 20 gadus wejš mahldera burfchis.

Pehdigi teifschu notikumū, kas atkal rahda, ka ar schaujameem rihkeem nau johki dšenami. — Isgahjuschā wafarā tapa uhtrupe Leifschmalē — kahdā frohgā — notureta, kur Schihds fawas mantibas pahrdewa. Istabas lectas isuhtrupejoht — atrohnahs uf galda ari pee lahdetā pistole. — Kahds fainneeks (Kurfneeks) pistoli panemdamš fahl ar to madereht un — rau! — pistole sprahgsti watā un — schahweens — eet ohtra wihra — pascha schahweja meefiga brahta — zifkās, tā ka fashautais faploht pee semēs un — schahwejš tā nobijeēs — balts kā katlis, paleek kā stabs stahwoht — un fahl waimanahť, ka nu sawu paschu brahli — ari fainneeku — buhs noschahwis, bet par Deewa laimi bija schahweens drufzin semaku kahju starpā gahjis — tad nu gan dakters wehl idsee-deja fashauto. — Buhtu schahweens paschā pawehderē gahjis, tad sinams buhtu pagalam — un brahlis brahlim buhtu palizis par fteplawu. Schoreis isgahja pistoles maderetajs til ar to leelu isbaili zauri; bet lai nemahš katrs mahzibu: Schaujamas rihkus, pee lahdetus, — tā nekād nenolikt, ka zits war pee-eet grahbstitees un — ka neweenam, kas nau ihstš gehgeris — nau janem fwefcha flinte jeb pistole rohťās, lai nelaimē ne-iszefahš!

No Leepajas ir September mehnesi iswesti: 7890 tšchetwertī rudsu, 17 tuhkt. tšchetw. meeschu, 4064 tšchetw. ausu, 751 tšchet. sirnu, 746 tšchetw. linu fehflu, 1151 birkawu lupatu, 120 birkawu linu un 335 birk. tabaku. — Pretfchu kugi ir lihds 24. Oktoberim Leepajas ohstā eenahkfuchi 497 un isgahjuschi fchi gadā pawifam 499.

E. F. S.

No Glejas. Ari muhsu apgabalā asinu fehrga (Ruhr) fcho ruden stipri ween plohsijahs. Daudseem wajadsēja fawus mihtus uf ahtru rohku saudeht. Tā Ikwild mahjās diwi atraitnes peepeschi noschahrahs. Apbehdinati bahrini ar asarahm fawejus pawadija. Ihpaschi no pakatpalizejeem gohdam peeminama kahda wehwerene Lihse Sihpol, kurai paschai meefiga mahťe uf nahwes gultu guleja un tomehr pee ohtras flimahs, nelaiķes Krehges, ihsti Samaritera darbu strahdaja. Gandrihs katris gahja funktedamai wahrgulei garam, fargadamēes no fehrgas lihpschanas un nejaukas smakas. Bet wehwerenes firds bij zitada, ta nelaiķi lihds beidsamo ruhpiģi lohpa, ta nebaidijahs no fehrgas lihpschanas, ta nebehdisa no nejaukas smakas. Kad zitas to wajajaja, ka tai bail ne-efoht

un kà ta to waroht istureht? tad ta atbildeja: „Tas patš Deews, kas tahš kristigās mahšās diakoniseš s'farga un ustur, tas ari mani fargahš un usturehš, un kad ari man teefcham buhtu jamiršt, kas tad par to?“ —

Rē! atrohdašs ari nemahzitas feewiškās ar smalku prahtu.
H. S — rdt.

No **Satasmuishās**. Minetas muishās skohlas namš stahw jaukā weeta netahlu no muischās skaištā upes malā pee basnizās un ir jauka ehka ar frontspihsi un šarkan mahleto bleka juntu, ko katriš ar labpatišchanu uskātā. Minehts namš ir preekšč kahdeem 15 gadeem buhwehts. Bet kà nu wifas leetas pafaulē nepastahwigas, tā ari šchim namam bij deefgan eewajadsejes til lab ahrigās kà ceļščligās ufkohpščonās. Tad nu zaur zeen. Grafa Medema l. isgahdašchanu tika šchoruden namš pahlaboschanā nemts. Tai nu gan skohla kahdu laizinu bij janokawe, bet kad nu tagad eet skohlas namā ceļščā, tad wišs preekšč azihm, daudš glihtaki un patihkami istradhahš. Ubas skohlas istabas ir jauki ismahletas, weena ar silu, ohtra ar peleku sehwri. Ari plihtes un krahšnīs tika labaki eeriktetas. Muhrneka meisteris Brihwert k. tiklab mahleščhanu kà ari muhrščhanas darbus ar saweem palihgeem pāstradhaja. Lai Deews ustur labus lungus, kas tik mihligi par skohlahm gahda kà šchee, jo nu waram atkal ar jo de- dšigu preeku sawu skohlas darbu fahkt.
T. F.

No dascheem Kursemes zeen. **laukškolotajem** pee redakzi- jas nahk daschadas peepriščhanas skohlas leetas. Ta leeta, ka jauna skohlas buhščhana wehl nau spehjusti tai ihšā laikā jau nogruntetees un wišu skaidri islikt, zet daudsejadas jautā- ţhanas. Šhpaschi kà redsam ta weena leeta šipiři skohlotaus beede, prohti ta pahrleeku masa lohnes summa, kas li- kumā \$ 10 pee 500 dwehselem 100 rubki tohp peemineta. Kursemē ir daudš tahdu skohlu, kur nepeeder wairak kà 500 dwehseku. Tur nu lihds šchim bij fewiškhi skohlotaui un katrs prahta zilwešs sin un katrs prahtigs nowads to patš sen jau sinaja apshweht, ka tahdam amata wihram jadohd augstaka lohne nekā 100 rubk. Kad nu gribetu tur raudsiht skruhweht atpakal un ais likuma punktes šlehpjotees gribeht lohnes masi- naht, tad tas buhtu pohstišchanas darbs pee skohlahm. Ta- pehz mehš šchim brihščham tik to šakam, ka ta peefihmeta summa runa no tahš wisupehdigahš rohščeha lihniņas, bet ka ta negrib wis isdehšt prahta gaismu pee wehrtigakas skohlu lohnes noswehščhanas. Kur jau senak pastahweja peeklahju- mala lohne, tur šaprohtams to tagad newarehš wis masinaht. Turklahst ta mineta lohne šihmejahš ari tik us to tā fauktu see- mas skohloščhanu, bet kad nu katrā skohlā buhš ari drufzin tahlaki skohlas behrni, radisees ari wehl wasaras skohlēni, tad šaprohtams, ka ta augšehja summa newarehš ta pati buht. Ka newrenā weeta kaunš prahtē lai skohlotaui preezibu un skohlas šwehtibu nepohsta, no lohnehm atraujoht, bet palihds tahš peeklahjigi noswehšt, par to jau nu buhš sawas waldi- bas. Tavehz luhdsam wisus tohš zeen. skohlotaus nebaidi- tees, jo netaisnibai likumi nekur walu nedohš. Šchim brih- ţham šaprohtams wehl paleek tahš agrak noslehgatas kontrak- tes spēhlā, laukškolu wirsteeša nupat isfludinajusi, ka lihds no winas nahšs žitadas sinoščhanas, buhš skohlas darbu scho- ţeem west us libdščhinigeem pamateem. Buhš turpmal tad deefgan eespehjas wisus beedektus nowehrti.

Baltijas generalgubernators, firsts Bagration 1. Nowem- ber pahrbrauzis atkal mahjās.

Latweešču draugu beedriba sawu nahkofča gada šapulzi noturehš Jelgawā 10. un 11. Dejember.

Pehz **domehnu ministriņas** rukeem Kreewu walsti krohna mešči eenem wairak kà 400 miljoni puhru weetu semes. Bet no wifās šchiš mantas atlez tohti mas eenahščhanu; beidsamajōš gadōš tahš fahk daudš mas augt. 1873. gada no krohna mešcheem bij skaidra eenahščhana pee 5 miljoni r. Ta mešču fargaschana un pahrwaldišchana aishnem leelo pusi no wifahm eenahščhanahm (pee 72 procent). Preekšč mešču pahlaboschanahm un ufkohpščhanahm tohp wehl tohti mas at- mests (11¹/₂ procentes no eenahšč.). Daschās gubernās kroh- nam no mešcheem ne-esoht it nekahdās peinas, wehl skahde, tā Pehsterburgas, Nowgorodas, Permas, Kursemes, Pleš- kawas, Mogilewas un Taurijas gubernās. Behdiga leeta esoht tas leels skaitš šuhdsibu par mešča šahdsibahm. Tā 1. Janwar 1873. g. pa Kreewu walsti bij teefu preekščā pee 40 tuhšt. meščahahdsibu un tai gada nahza no jauna skahst 38 tuhšt. peenahktu šahdsibu. Tai weenā gada krita 69 tuhšt. zilweku deht mešča šahdsibahm leelakās waj masakās šrahpēs. Un neba tik ween to notikuschu šahdsibu, kà teefahm uidohts.
S.

No **Derowas**. Muhju Derowas Latweešču draudsi tapa 1871. gada ar šchehliga Deewa palihdsibu skohlas namš ustai- fihšs. Ehka ir no kohkeem buhweta, widejā augstumā, gara 14 ašs, plata 4 aš. ar 18 leeleem gaischeem lohgeem. Šchiui mahjā atrohdašs apakšč weena jumta weena leela šahle, ko par basnizu šauzam, kambariš, kurā behrni tohp mahjiti, kambariš preekšč maišes peelišchanas, kambariš preekšč skohlmeistera, gulams kambariš, weena leela engelīšču kufna un weens dšestris peeleekams kambariš. Basniza ir tikai preekšč Deewwahrdu tureschanas, kurā ir mehš, kà isklihdu- ţchas awis, šweščā malā waram šapulzetees un katrā šweht- deenā sawus širšču upurus ta Kunga preekščā upureht, pree- žadamees, ka Wiusch šchehligi dohd ari mums Sawa wahrda gaismā štaigaht. Domehr wehl šchis namš nau pilnigi ustai- fihšs: Lohgi, durwis stahw wehl nemahletas, feenas ne-isme- stas, ahrpuses apščichana ar dehleem truhkt. Ari jumts ir tik tahds nohtes jumts no dehleem: kahdi nohtes laikā gadijahš. Šchi muhju skohlas ehka stahw starp dimi upes krašteem. Weena (masa Dinka) nahk no rihta puses, ohtra no deen- widus puses, leela Dinka. Ja nu gribeht waigaht, kà mehš pee šchi nama peetapahm, kur nehmahm to spēhku, tad at- bildu, ka par to mums no širds japateiz tahm dewigahm kristigu brahtu rohlahm, zaur kuru mihlestibas graščheem ir mehš šcho preeku ešam eemantojušchi. Bateiziba lai ir daudš — dandšlahrtiga muhju mihlam tijibas preekščneekam un tehwan zeen. Brestiſky mahžitajam, kas ne-apnizis klau- dšinaja pehz palihdsibas, ruhpejahš un gahdaja par wisu nama ustaiščichanu. Bet pahr wiseem lai ir gohdš Deewam, tam Tehwan, kura rohka mums ari šcho augstu, dahrgu dahwanu peefčklirusi.
J. Ds.

No ahršemeem.

Wahzu keisars ir atkal jau itin špirgts. Berlīnes keisara pili ir weens šuhra kambariš, kur keisars Wilhelms wisnihtal usturahš, tur wiusch šehsch pee sawa rakstama galda un war pa lohgu pahrrēdeht wišu to leelo pils plazi, bet šapat ari kau- diš garam eedami labpraht skatahš tant lohgā un ir preezigi, kad tur eeranga sawa firma semeštehwa waigu. Tagad nu kahdu laizinu, kamehr keisars bij šaslimis, lohgs bij arweenu tuffč, bet nu Berlīneschi ir atkal preezigi, jo redš keisaru

sawâ stuhra istabinâ, wakarôs deg lampa us galda un winsch fehsch pee raksteem un daschureis wehlu wakarâ reds winu wehl pee darba galda fehscham.

— Grafs Arnim, kas senaf bij Parisê par Wahzsemes weetneeku, un pehzaf nahza opafsç teefas tamdeht, kâ bij klusu turamus rakstus waj nu pasaudesjis waj pee malas wilzjis, jeb ari laudis islaidis, gribedams patš sewi taifnotees un pee sawa pretineeka, firsa Bismarka, atreebtees ir tagad atkal daschus rakstu gabalus drukâ isdewis. Sawâ stuhrgalwibâ winsch til tablu apstulbojees, ka nemas nemana, ka zaur wisu to jo wairaf sewi paschu noteefajahs.

Englantes krohna prinzis nu jau ir Indijâ nobrauzis; 8 Nowember winsch iskahpa Bombajâ malâ. Indijâ ir lauschu leels beesums, tã tad gan waram tizeht, ka eelu eelas bij lauschu peebahstas, kas wisi gribeja dabuht redseht neredseto krohna prinzi no tablahs warenahs Englantes. Kahdi 70 Indeeschu firsi un dauds augstmani sagaidija krohna prinzi juhrmalê, starp Indeeschu firstem bijis weens mase printschelis, tas bijis ar dimantakmineem, kâ apsehts. Schis zeems tahdã ne-eerastã karstã semê ir deesgan gruhta leeta. Englandeeschi ir lohti dedsiigi us derefchanu, tee newar redseht diwi gailus kaujotees, kur negaditohs deretaji, kursç gailis winnehs — tee tagad stipri der waj krohna prinzis no sçhi zelu pahrnahs wefels waj ne. Krohna prinzis ir sawus trihs mihtohs jahjamus sirgus ar fugi lihds nehmis; lai tee ari swešçã puse buhtu ihsti prahitigi un nebaiditohs no elefanteem un tigereem, ais kahdeem Indija mudsch, tapehz nehma sçohs sirgus jau Londonê fkhohlã. Dauds nedekas tee tika pa swehru dahrsu wadati, kamehr pilnam aprada ar elefanteem un lauwu ruhfschanu; wisgruhtaki gahjis kamehku tuwumã peedabuht, ar nejauko kamehli sirgi nemas negriboht eedraudsetees. Indijâ sçhogad ir lohti dauds nahwigas tschuhfklas apkautas, diwi aprinkôs ween bij kahdas 25 tuhst. Augustã nogalinatas. Augustã tur bij leeli pluhdi un tã tad tschuhfklas behgdamas salihdufçhas pa kohleem un krummeem, kur laudis tad weegli tahs dabuja nomaitaht. Pee tam tur ari wehl atleza laudihm laba pelna, jo Indijas waldisçhana malka labu aplohnesçhanas malku par katru nomaitatu nahwigu tschusku.

Pret Jaun-Holantes krasteem weens damflugis sadragahs un no teem wirfû bijusçheem 160 zilweekeem til 1 isglabhts, wisi ziti juhraš wiktôs galu dabujuschi.

Turkôs wisa ta nemeera puse ir ar labi leelu karaspehku pahrwilka, runa no 120 tuhst. saldatu, bet pret semes eedfihwotajeem, kas sawã dsimtenê katru alu, katru telu pasihst, ir gruhti karu west. Turklaht ari Turku karaspehts nau wis tas manigais, ihpafchi tee jahjeju pulki esohht lohti mas wehrti. Kreewijas weetneeks, generalis Ignatjewš no Krimas pahrbrauzis bij tuhda pe Teurku leelwestra nobrauzis; gan sçhis lizees par flimu meldetees, bet Ignatjewš tomehr pastahwejis us tam, ka winam jadabuhn runaht un dabujis ari. Esohht nu leelwestram ar flaidreem wahrdeem noteizis, ka Kreewu Keisaram tas lohti nemihli redseht, ka tas nemeers wehl nau apklusinahts, turklaht ari jafakohht, ka Turku waldisçhana stipri pee tam pati wainiga zaur sawu nelabu isturesçhanohs pret teem, kas nahf padohetees, un zaur wisu to wilzinasçhanu pee dedsiigi wajjadsiçgahm pahrlabosçhanahm, winsch zerohht, ka wis tas drihsjumã tapfçohht zitadi, jo ja ne — tad zitas walstis newarohht to leetu tã pamest, newarohht ilgaki to noredseht, ka dsitstele ne-ismihya arweenu wairaf isplefçahs.

Us nahfosçha gada leelo istahdi Filadelfijâ Amerikã tohp no dauds walstihm daschadas leetas suhtitas. Lasam nupat par weenu kohka ripu, ko no Kalifornijas turp wed. Kalifornijã aug tee milsu kohki, ko sauz par „Belintonia gigantea“. No weena tahda kohka, kas 216 pehdu augstis bijis, (ziti ir pahri par 300 p.), ir nogreesta ripa no 19 pehdu beesuma un 20 pehdu zaurmehra, pasçhã apafsçhã kohks bijis 26 pehdas zaurmehrã. Pehz misas gada gredeeneem rehkinohht sçhis kohks warohht pee 2000 gadu wezẽ buht. Sçho ripu, ko us Filadelfijã wed, ir isurbuschi un malu pametuschi 2 pehdas beesu, grib to istahdes ruhme nostahdiht un eefschu ispusçkohht, tã ka buhs jauka istaba.

Kahds Briseles fabrikants peedahwa preefçh seemas laika sawus kulinamus rohkas speekus. Esohht speeki ar tulschu widu, kur sawads schkidrumš eeleets, kas isdohdoht sawu karstumu. Tã tad pee sçchahda speeka warohht dasçhas stundas pasilditees.

Par kahdahm leetahm stihde war zeltees! Londones zeetuma namã tika eefehdinahts kahds wihrs, kam no pasçha sohbeem nau wairẽ neweena mutẽ; wihrs dsihwo ar falschu sohbu wirkni. Pehz ta zeetuma likumeem neweenam zeetumneekam nau brihw pee few ne to masako metala gabalinu patureht, bet nu pee sçhi wihra skunstis sohbeem ir selta un sudrabu drahtes un naglinas, tapehz zeetuma walidiba nem wihram sohbus laukã, wihrs atkal atsauzahs, kã bes sçheem sohbeem winam badu jamirft, jo zitadi nespehẽ neko fakohst. Sçhi suhdsiiba gahja zaur teefahm un tika atbiddehts, kã preefçh ehfsçhanas brihsçheem buhs tam zeetumneekam wina sohbus doht. Bet kur nu tee sudrakaltee sohbi lai pa to zitu laiku miht? Atkal sçhi zeetuma likums flau, ka wisas zeetumneeku mantibas tohp pawisam zitã labi tabla spihkeri glabatas. Katreis tohs sohbus no spihkera nest us zeetuma preefçh poehsçhanas un atpafak, to zeetuma walidiba ne-usnemahs un peeprasa preefçh tam ihpafçhus fulanus bet to atkal wirsteefa ne-atlauj. Tã tad nu sçhi sohbu suhdsiibas leeta ir pasçhai ministerijai preefçhã likta un jazere, ka tas spreedums newillfees til ilgi, kamehr nabaga zeetumneeks bes saweem sohbeem badu nomiris.

Wisjannafahs stnas.

Zelgawas apr. rekrusçu komisione sawã pirmã lantonã, Zelgawã, pabeidza 6. Nowember rekrusçu nodohschanu. Sçhi lantona rukkôs bij pawisam 290 jaunelki sarakfiti. No sçheem peedereja 67 tai pirmai sççkirai atlizinato, 33 tai ohtrai, til 4 tai tresçhai un 186 bija tahdu, kam truhka eemeslu. Janodohd bij 80. Kã pehrn tã ari sçhogad leels pulks jaunelku pee lohsefçhanas nebij nahzis, wiswairaf stariweri (weztizigi kreewneeki), tã ka preefçh 125 komisione lohses iswilla. No sçheem 13 ohtrã deenã peeteifusçhees tã ka 112 wehl truhst un 28 no tresçchahs un ohtrahs sççkiras bij janodohd. Zelg. apr. rekrusçu nodohsçhana ohtrã lantonã, Zelgawã, fahlahs 10. Nowember un tresçhã lantonã, Dohbelẽ. 17. Nowember. Ari sçhogad starp nodohdameem jaunelkeem netruhka tahdu, kas no saldatôs eefçhanas raudsiyahs isglabhteas ar naudõ, ko Zelgawas kreisdakterim sleyen pasçahwa rohkas, lai sçhis minus atrohdohht par neweseleem un tamdeht preefçh kara deenesta nederigeem. Bet ko ar tahdu blehdibu panahja? Nodohht tomehr tika un naudõ paspehjeja, jo zita tapa nodohsta latw. kurlmehmu fkhohlai, zita atkal Zelgawas nabageem par labu, kã kursemes gubernu awisẽs tas lasamã. R. S—z.

kuš es esmu aplaupijis un zīl dauds beswainigās ašnis is-gahšis, to es tagad nespeju isteikt. Zuhš wehl nebuhfeet aismirsufchi to wakarū preekšč septineem gadeem, kad Wols-koj lungs, mans tagadejais shehligais apgahdneeks no fawas reisofchanas nahza mahjā. Ais Kristus krusta paslehpēes es lubreju, ka waretu wīnu nokaut un aplaupiht. Tad nahza diwi mafi behrnini, kas pee krusta zelōs nometuschees firsnigi lubhsa Deewu. Ganjau meitenes luhgšchana manu ūrđi brīhnischi aisgrahba, tad tomehr, kad ta luhgt pabeidsa, tad tas wels atkal eefsch manim atmohtahs un es pee sewim dohmaju: tu tomehr esi pasudis un pasudinahts, nošchauj labal to kaufmani, tad tu redsefi, waj nebuhfi warenaš nekā Deews, kam to buhs pašargahť.

Bet tani azumirkli pušchelits pazehla šawu balsiu un kad winsch šawā behrnischiigā beswainibā ari par nabagu sleyšawu Deewu lubhsa, lai to usnemtu debesīs, tad tee wahrđi kā engeli balsis atskaneja manas firds dibinā, ka ir es wehl waru dabuht isglahbschānu. Un kad nu kaufmans nahza un man bij pa šchahweenam, tad es manus eerohťschus semē sweedis gabju prohjam rohťas nolaidis.

Slepšawam nau wiš weegli atkal par gohdigu zilweku pahrwehřtees, tapehž man bij dauds zihnischanahs, kamehr patš sewi pahraweju. Wispirms es gribeju dohtees teefas rohťas, lai ašnis ar ašnihm taptu atlihdřinatas un es nahwē dabutu šawu algu. Bet manā firdi wehl bij nakts un es preekšč miršchanas wehl gribeju dabuht pahřleezinašchānu, waj augšchā preekšč manis ari tee šwehti wahrđini šahw walā. Do šināht kahrodams, es arween tuwakī gribeju peeschaugtees pee ta behrnina, kas man bij tapis par engeli, un tā es eestahju šchini deenesťā.

To šazijis Nepamuš no šahpehm pahřnemts apluša un Mašchinka raudadama us to šazija: „Nabaga Nepamuš, tawu leelu ustizibu tew wajjadseja zeest ar tahdu mohku pilnu nahwi.“ Un mirejs wehl no jauna azis atwehřis ar ilgoschānohs us debesihm luhkodamees teiza: Šchahš fawas mohťas labpraht nesu peeminedams fawas leelas wainas —

Man ir shehlastiba notikusi!

Peē scheem wahrdeem mirejs garu islaida. Lihťis šaldā meerā fawas pahřwehřtitas azis atwehřra, kas šimejahš, ka wina pehdigi wahrđi bijufchi pateesiba.

Melaika sleyšawibas dšihwe lihđs ar wina isdřisufchu meefu tapa semē gulđinata, kur tapa kalniufchi to noslohđřija un šahle apšedsa, bet wina ustiziba wehl joprohjam pateizigās firdis palika dšihwes peeminā.

Kaufmana namš tapa atkal no jauna usbuhwehřs, stalts un joulš. Behž wezakū miršchanas Mašchinka, pee kreetna laulata drauga šahneem, tani dšihwoja. Fřizitīs leels usaudřis waldija par šawa tehwa muishahm un bij apakšneekēem arween lehns un wifai labš lungs, kas nekad ne-aismirsfa, ka mehš ilweens no Deewa ešam aizinati, ziteem katrā stundā buht tā fakohť par engeli.

Zahnis dřinahš pehž pašaulš gudribahm; tahš dibinadams winsch brauza pa tablahm semehm un juhrahm, bet galā tas par fawas bagatas dšihwes leelako labumu atřina to, ka bij mahziješ Deewu luhgt.

Šcho pateesu šahřtu rakřihť pabeigdamš ari es no fawas pušes leezinu: Laimigs ir isweens behrnē, kuru mahťe jau pat no mašahm deenahm ir mahzijuš firsnigi Deewu luhgt!

Fr. M.

Oleanders.

— Wuku mihlotaji to gan pašhřť; bet kas to nepasihřť, tam teifschu: Oleanders ir puķe, kas lungu un zitu wuku mihlotaju namōš tohp šawu šarķanu šķaistu seedu deht kohpta un tureta. — Oleanders aug dikti leels un isřķlatahs justiment kā kahřkliš, ir tahdas patlapas kā kahřklam; bet kohřchi šarķani seedi. — Dašč jeb dašcha istabas wuku mihlotaja, kas to gadeem jau kohpušchi, to wehl nebuht nesinahš, ka Oleanders ir gistigs (nahwigs) augš. — Oleandera tehwiřchke ir Seemel-Amerikā, tur tas aug laukā kā pee mums kahřkli upmalēs, kur mitra šļawja seme; bet pee mums audse to istabās eefsch španneem, — kas šļawjumā turami. — Šiltās Štalijas un Španijas semēs tas ari laukā aug; bet tee tur to jau pamaniufchi, ka tas nahwigs dais, tadeht Oleandera misu bruhķejoht par šchurku šahlehm, un tais gabaldš, kur tas purwōš un upmalēs augohť, labpraht nestaiģojoht, jo tee mehđsoht teikt: Kad Oleandera tuwumā dauds kawejotees, tad dabunoht „auřtu drudři.“ — ko wini par „purwja drudři“ šauj. —

Jau wezōš laikōš esoht gudri wihri atradufchi, ka Oleanders ir nahwigs; bet nu jaunakōš laikōš tas glufchi isprohwehřts un panahťs, ka ir gan taisniba, ka tas ir nahwigs augš. — Španeeřchu galwas pilšeťā, Madřidē, esoht preekšč gadeem kahđā lungu namā nošchautus putnus ar Oleandera lapahm usžepufchi un kas to zeptu gatū ehduřchi, tee wiři apřřigufchi un ziti ir mirufchi. Amerikā, kur šchis augš, kā jau mineju, laukā gar upmalehm buhřōš aug kā pee mums kahřkli, tur laudis teem tuwumā nebuht fawas mahju weetinas netaiřohť, un ari waldiba aisleedsohť to dariht un dohđohť fawus preekščrařtus. Un rau! — zil mašahš bitites ir gudras un zil tahm šmallš deguntinšch. — tahš tur pee jauki isřķlatofcheem seedofcheem Oleandereem nebuht ne-cet seedōš. Gan tahš jau šin, kas derigs, kas ne! — Šs tureju par šawu peekļajamu to jums, mihlahm Oleandera mihlotajahm un audsetajahm pašnoht, ka tas no mums tā gruhťi audsehts zeenihts un mihlehts Oleanders ir gistigs augš!!

E. F. S.

Mahrtinu šohšs.

Ap to gadu 320 pehž Kristus đs. Ungaru semē pagahnu wezakēem peedřima dehřs, ko nosauza par Mahrtinu. Kad winsch bij paaudsees, tad winsch eestahja Greeku ķeisara Arkadija deenesťā un bij šlawehťs kara wihřs. No ewangeliama gaiřmas winsch nekū wehl nesinaja. Weenā aukřā rudens deenā winsch weens patš dohmās eegřimis jahja pa leelzēlu, tē peenahť winam nabadřinšch, wežš wihřs, nosalis šawōš řķrandinās. Mahrtinšch gribeja wīnu apdahwinaht un šildiht, bet pašcham nebij nekāš lihđs. Tomehr bes palihģa negřibeja weziti atřtabť. Winsch iswilla šawu šohbinu no mařtes nn no-greesa gabalu no šawa mehteta un dewa to tam nabadřinam, lai tani eetinahš. Nabadřinšch gabja šawu zēlu un Mahrtinšch jahja, kamehr nakřkohřteli nonahja. Nakti winsch šapnoja no diwi wihřeem, weens bij no debeschķiga špohšchuma un no waiga lihđřigs tam nabadřinam, ko deenā bij redsejis: tas tam šazija: Zelees un leez pee malas šawu šohbinu un tohpi gans par manu ganamu pulku. Dhřtrā rihtā winsch pagahja pee kahđa klohřtera, kur muhki tam to šapni isřķa un teiza, ka tas ir tas Rungs un Beshitajs bijs, kas wīnu no pagann tumsibas ir aizinajis pee fawas gaiřmas walřibas. Mahr-

J. Malmberga un beedr.

Mafkawas tehjas magasiñne,

Rihgā, Kauf-eelā Nr. 18,
peedahwa leelā krahjumā

„Karawanen tehju“

150, 180, 200, 250, 300 kap. un wehl dahrgaki par mahrizā.

No Steffenhagen un dehla apgahdata nupat til gatawa un wiśās grahmatu pahr-
dohtuwās dabunama, tā ari **Zelgawā un Kuldigā Vesthorn k. grahmatu**
bohds:

Zella waddons preeksch grahmatu rakstifšanas,

kur eelschā:

pamahzifšana pahr to, kas pee grahmatu rakstifšanas wehrā jaleek; tituki; wissadu
grahmatu jeb wehstuku prohwas, kas israhda, tā fawā starpā jafarakstahs, prohti:
peedahwasšanas un luhgšanas grahmatas, usaizinasšanas grahmatas un lartes,
apstellesšanas, peepraffifšanas, atgahdinasšanas, aishildinasšanas, laimes weh-
lesšanas, lihdszeetibas un eepreezinasšanas, draudsihas un fasinofšanas, atbildu
grahmatas; raksti, kas preeksch wiśadahn darrišanasahn ir wajadsiģi, tā usfizzi-
šanas un luhgšanas raksti, pirtsšanas, rentes, ihres, mahzibas, deenesta, darba,
buhwkontrakti, testamenti, parahdu, galwošanas, kiblas, negeldibas, paglabba-
šanas, faksimšanas grahmatas jeb sihes, kwitanzes, attestates, peerahdifšanas
jeb sihas; rehtinumi no kurbneela, skrohdele u. t. pr.

farakstihis

no

Kr. Dsirne,

Zelgawas Zahna basnizas mahzitaja.
Matka 60 kap.

Sweedru arklus; ezeschas; sehjasmachines; roh-
kas, sirgu, uhdens un damfa-kulamahs machines;
treschottas; eksesmachines peedahwa wisaddis leelumods
no wislabafahm Englantes, Bahzu un Sweedru-jemes fabrikahm

tas wispahrigais krahjums no semkohpibas machinesm
un rihkeem no

Rihgā. J. W. Grahmana Rihgā.

Pastahwigs lehgeris:
Nikolai eelā blakam bisneeku-
dahrjam (Schüngarten).

Kantoris:
leelajā Zejlaba eelā, pretim
birschasnamam.

Pee sihmējums: Us ohtru baltisku wispahrigo istahdi Rihgā 1871. g.,
Juni mehn., tika tahm fabrikahm, kuru agents J. W. Grahmans ir, pawi-
sam kohpā

22 premiju sihes

pedalitas, starp kurahm ari atradahs tas sudraba medalis no ministerijas par
trohna ihpafchumeem, kas bija ta

wisleelaka flawas sihme
preeksch mashinu nodakās.

No gensures atwehlehts. Rihgā, 10. Rowember 1875.

Refen tika gataws:

Skohlas katkif mus,

so pehz

Mahrtina Lutera swehtas mahzibas
ar istahstifšanu farakstihis
Wilhelm Walter,

Krimuldes mahzitajs.
Wahla eesefts matka 25 kap. fudr.
Dabujams Stiede un Rostoffi

(jitr. G. Bruģera un beedr.) grahmatu bohde,
Rihgā, sinder-eelā.

Kleifchu-flaneli,

fā ari zitas willana un puswillana drabnas
preeksch kleitehm un kashoku apwektumeem
peedahwa leelā krahjumā

M. Schweifusich.

Pee J. W. Steffenhagen un dehla ir dru-
sahis, un turpat tā ari wiśās zitas grahmatu bohds
dabujams:

Kursemes

weza un jauna

Paika-grahmata

us to gadu

1876,

šče klast Mahrtina Lutera peeminas
sihme nobildeta.
Matka eeseta 10 kap.

Willana dšijas.

Tahs gaiditahs willana dšijas ir jau peenahsfahas
un peedahwa ta fahis un sikku andeles weeta no

G. Sefera,

Zelgawā.

Prezejees wagare,

kura seewa lohpu kohpschanu proht,
un lam ir labas parahdifšanas war
par Jurgeem weetu dabuht Jum-
prawmuischā pee Bauiskas, un war
ari tamdeht peeteiktees Zelgawā,
blakam rahtusim Knöchel namā. 3

Kad tam libdschinigam Dsholmuischas pagasta
fshlotajam no fawas weetas ja-attahyjahs un tam
deht no nahkofcheem Jurgeem minetam pagastam
fshlotaja waijadsiģis, tad no Dsholmuischas pagasta
waldifšanas tahds fshlotajs, kureš pehz jaunajeem
fsholas sihumeem war par pilnigu usfahitahs tikt,
zaur šho teel mellehts. Šho weetu peeaemt gri-
bedameem jamedahs tamdeht pee Zelgawas fw. An-
nas basnizas rihra mahzitaja Konradi kunga.

Dsholmuischā, S. Rowember 1875. 3
(Nr. 285.) Pag. preekschnefts: J. Busch.
(S. W.) Pag. skrihw.: Saimana Frijis.

Mahjas no 240 puhra weetahm semez ar me-
schu teel no nahkofcheem Jurgeem us 12 gadeem us
arenti atdohtas jeb pahredohtas.
Klaltas sinas Zelgawā skrihwera eelā Nr. 8.
pee flapermana L. G. Wefmana.

No Rundables pagasta teefas teel zaur šho wi-
seem sinams darihis, tā pee Zelgawas junsties pee-
deriga un Zelgawa nomitruscha Kasta Steinholda
attahja manta, tā: dachadas walka un gultas
drabnas, kurpneela un wirtschafites leetas 20. No-
wember f. g. eelsch Schwitenes Kulfschu frohga pret
fladru malku wairal fshlifšana tils pahredohta.

Rundables teefas namā, 31. Oktober 1875.
(Nr. 511.) Preefeddel.: Puhitel. + + +
(S. W.) Skrihw. pal.: Urban. 2

Drukabts pee J. W. Steffenhagen un dehla.

(Te klast peelikums: Basnizas un fsholas sinas.)

Basnizas un skohlas sinas.

Weens Kungs, weena tiziba, weena kristiba.

Rahditajs: Sinas. Gada sinas par ew. luteru palihdsibas lahdes darbeem 1874. gada. Augsch-Kurfemes skohlotaju konferenze. Dahwanas.

Sinas.

Grohbinas zeen. prahwesta kungs E. von der Launig noswineja 25. Oktober swehtkus, kad palika 25 gadi, kamehr ir par Grohbinas aprinka prahwestu. — Kamehr winsch sawa nel. tehwa pehdas, kas ari jau prahwests bij — eestahja par mahzitaju Grohbinā — palika jau 42 gadi. Sirmais tehws tapa schi sawa swehtku deena, agrumā, ar jauku dseeda-schanu apfweiktis, tad ar gohda rakstu apfweizinahts no zeenigas Kurf. basnizas teefas. Diwi zeen. mahzitaji pasneedsa prahwesta tehvam — wifu Grohbinas prahwesta aprinka mahzitaju wahrdā — sklaistu grahmatu (Album) ar wifu mahzitaju bildehm.

Augsti zeenitam Grohbinas

prahwesta tehvam, E. von der Launig kungam 25. Oktober 1875. g., kad palikaf 25 gadi, kamehr ir par Grohbinas prahwestu — pee wina gohda wainaka peesprauda scho masu puku puschkiti pasemigi Gramsdas G. F. Schönbergis.

Sirmais tehws! Tew jauka deena smaida.

Lawā draudse — wifā aprinki,

Krohnus pin un — wehleschanas raida:

„Augstu laim!!“ — Tew' apfweiz preezigi! —

Tu preeksch diwidesmits peezeem gadeem

Gezeltis Grohbinā par prahwestu,

Lawa zilts, ta sei us radu radeem,

Ilgaki jau gani ganamu.

Tehwa pehdas Tu jau fen eestahji,

Awju baru wed' us sakumeem,

Ifflahpuschus mihki dsirdinaji —

Bee teem faldeem debes awoscheem.

Garijs preekschneeks aprinki Tu esi,

Esi augsteem, semeem padohmneeks,

Gohda sihmes fen pee kruhts jau nes,

Wahjeem palihgs — dascham aistahwneeks.

Lai Deews Kungs Tew muhscha deenas garo,

Ustur' Tew' un — mihkus wefelus,

Zelu lai Tew' laimes faul' apstaro —

Swehti Tewi — mihkus Lawejus!! — —

Lihds pat wehslam wakaram wehl kohpi, —

Wihna kalna jauku dahrsinu,

Lihds Tu meera mahjas weenreis tohpi,

Appuschkohis ar selta wainaku!!! —

Breeksch tahm jaunahm kirspheles skohlu komifionehm tee peefehdetaji no nowadu puses wehl netohp iswehleti, jo grib papreekschu nogaidiht, lai ta ja una pagasta teefas loh-zektu zelschana kas schinis nedelas noteek, tohp isdarita; tad warehs is teem jauneezelteem tohs peefehdetajus iswehleht.

No Rihgas. Kad Rihgas nelaika superdents Dr. Pel chau mira, tad draudses firsniga wehleschanahs bij, sawam mihkotam dwehseles ganam zelt pastahwigu peeminu us wina kapu weetinas. Dahwanas sanahza us to bagatigi un wareja drihs darbu usnemt. Swehtdeen to 19. Oktober, tika schis kapu monuments eeswehtihis.

Wilandes prahwesta kungs F. Hörschelmann ir jau 17. Oktober par Deewwahrdu profesoru pee Lehrpatas augstas skohlas amatā eestahjis.

No Behterburgas. Ihpascha augsta komifione sem miniftera palihga, Delanow k. wadischanas schini laika brauz pa uniwersitetehm, tahs daschadas augstu skohlu eeriktis rewideeredama, waj nebuhtu tahs eeksch kam japahrlabo. Nupat schi komifione bij ari Lehrpatā un nehmahs katram profesoram isprahbt wina dohmas un padohmus; tahs preekschā listas jautaschanas sneeguschahs pahr wifu uniwersitetes buhschyanu, profesoru amateem un studentu dsihwi.

Aelnas domas basnizā tas milsu „Reisara pulkstens“ ir nu gan tohrti eewilhts, bet tif jau gan mehles swars nau ritigi eeswehtis, jo swanoht mehle nesitahs pret seenahm. Gan nu tur wiswisadi inscheneeri jau apfahrt gudrojuschu, bet wehl welti. Te nu weens prahs kalejs kahdā Krefeldas zeemā wahidā Kronenberg isgudrojis sables pret pulkstena mehmuma, lizis 10 pohdu swarus mehles galā peefskuhweht un 50 wihri stahjuschi klahit un fahkluschi pulksteni kustinaht un rē! mehle it skani situfees us abahm pufehm klahit. Kā redsams schi wihra galwina buhs wainu gan nowehrojusi.

Bersijas semē stary Armeneescheem ewang. luteru tiziba stipri isplatahs. Tur strahda misionars Brufs. Jau 1870. gada, kad Bersijai bij leels badagads, wina rohlās tapa daudi summas is daschahm walstihm preeksch truhkuma zeetejeem no dohtas un winsch ar tahm daudseem rahdija leelu palihdsibu, pehzak ari turenēs tumfoneem gahdaja daudi mas par skohlahm. Tiziba, kas parahdahs spehziga ari mihlestibas darbōs, wehl nemanohit pee few klahit. Tā tad ari Bersijā leelaki pulzini jau peerehmuschu ewang. luteru tizibu.

Gada sīnās par ew. luteru palihdšības lahdēs darbeem 1874. gadā. *)

Luteru palihdšības lahdei kā laštaji to jau šin, ir par augsto pahrwaldneezji galwas komiteja Pehterburgā, kas walda par tahm 22 ap. komitejahm un tohp wadita no 15 augsteem kungeem, (4 generaleem, 1 Keisara fligeladjutanta, 1 general-superdenta, 3 mahzitajeem un 6 ziteem kungeem; par rakstu-wedeju tai ir stahtsrahhta kungs von Busch). Schee kungi deen bes lahdas algas, tik rakstu wedejam tohp lohne dohta; sawai ew. luteru basnizai kalpodami tee tura to par to augstako atlihdšinaschanu par wisu sawu puhliu, kad to preeku peedshwo, ka tas Deewa wahrda usnemts lahdēs palihdšības darbs spehji redsami swehtiba strahdaht pee teem tizibas brahseem, kas schur tur tai leela kreewu walsti mahjo. Gada sīnu šarastis, ko lahdēs waldineeki kā katru gad, tā ari atkal no pehrna gada wairak eksemplaros laudis islaiduschi, ir pabeesa grahmatina un nespehjam tadeht wīšas tahs sīnās schini lapinā šanemt un šaweem laštajeem israhdiht, kā wīšas tahs eenemšchanas un isdohšchanas šmalķi us rubteem un kapeikahm isdaritas. Bet kad nu ari muhsu luteru draudses kursēmē un Widsemē dshwu dalibu pee schihs palihdšības lahdēs darbeem nem un leelais pulks draudses lohzeķu ari scho leetu us sawahm širdihm nef, un mihlestības dahwanas, waj nu leelakas waj masakas ikgadus us scho leetu upure, tad gribam labpraht daschuš gabalikus is tahm pehrna gada sīnahm isnemt, lai ari wīši muhsu Latw. aw. laštaji no jauna dabuhn nokohpt, kā tahs mihlestības artawinas kohpā šatezinotas paleek par štraumi, kas leelu swehtibu us zil daschu muhsu tizibas draudsi, us zil paschu brahta dwehseli jau nefusi un wehl nef; lai to redsoht wīši jo preezigi pehž ta apustula wahrda „labu paštrahdajam pee wīšēem, bet wīšwairak pee teem tizibas beedreem.“

Galwas komiteja lihds ar sawahm 22 palihga komitejahm 1874. gadā, kad nekaita klahht tahs summas, kas tahlu bij peesuhstītas ar noteiktu isleetaschanu, bij eenehmufšas 50209 rubl. 19 kap. Kad tur peeskaita klahht tohs summas, kas ta gada eesahkumā komiteju lahdēs atradahs (56,277 rbl. 76 kap.), tad palihdšības lahdei bij pawīšam pee rohkās 106,486 rubl. 95 kap. No schihs summas wareja us daschadahm waijadšibahm 1874. gadā isdohht 54,095 rubl. 36 k. un palika preekš nahkoscha (1875.) gada waijadšibahm 52,301 rbl. 59 kap.

Genahkšchanas 1874. gadā bij par 1899 rubl. masakas nekā tai preekšgadā, turpretim tahs nepeezeešchami waijadšigahs isdohšchanas bij 1944 rubl. leelakas nekā 1873. gadā. Tahs leelakahs eenahkšchanas nahža atkal is Masflawas komitejas draudsehm un prohti tahm, kas sawā laikā paschas zitu palihdšibu baudijuschas un nu dands mas fewi uskohpuschahs nahk zītahm nabagu draudsehm jo mihli palihgā. Pa Masflawas nameem tika šamesti pee 2¹/₂ tuhst., Pehterburgā pee 6 tuhst. No Widsemes nahža 8249 r., no kursēmēs 2846 rubl. Starp tahm mihlestības dahwanahm, kas ar noteiktu sīnu, us

ko lai isleeta, bij peesuhstītas, peeminam wispirms tohs wispirms paschā Pehterburgā preekš Pehterburgas Marijas basnizas un skohlas šakrahtohs 13,678 rubl.; bes tam wehl bij masakas summas usdohhtas preekš grahmatahm, preekš luterēem Sibiriajā u. z.

Peē tahm isdohšchanahm tika zaur galwas komiteju isdaliti 44,103 rubl. 8 kap. Tahs 22 aprinka komitejas pa wisu walsti, no wisahm sawahm gada eenahkšchanahm pehž likuma to pus datu eesuhstīja Pehterburgas galwas komitejai un ar to ohtru pusi spehja daschadas palihdšības parahdiht kohpā ar 9992 rubl. 28 kap.

Kad beidsohht usluhkojam tahs daschadas palihdšības, kas tapa pasneegtas teem mihteem luteru tizibas beedreem is daschadahm tautahm, tad ar preeku redsam, ka wairak kā 160 weetas spehja ispalihdseht waj peepalihdseht, ka garigas behdas un trubkumi tika nowelti jeb weeglinati. Tahs dahwanas nahža ari par labu zil dascham Latweeschu luteru pulzinam, lahdas tagad schur tur atrohds pa wisu kreewiju; latweeschu un igaunu luteru draudsites tagad jau atrohдахs bes Baltijas kaiminu gubernahm wehl Nowgorodas, Simbirskas, Wologdas, Woroneschas, Samaras, Saratowas, Usas, Stawropoles, Tobolskas, Jeniseiskas un Kubanas gubernās.

Starp tahm parahditahm palihdšibahm peeminam: 29 palihd. pee basnizu- un skohlu ehlahm, starp tahm Pehterburgas Marijas basniza un skohla, Boldera basnizai 200 rubl., Katlukaln skohlai 285 r., Runo salas dr., Kronstatē, Schemakā, Nikulajā, Swarezā, Dregonā, Simbirskā, Samarā, Teodosijā, Wladikawkasā, Wologdā, Dunajewzā, Berojanskā u. z., kohpā isdewa 24,219 rubl. 21 kap.

26 palihdšības, kur iskaištahm luteru draudsitehm palihdseja tureht un lohneht mahzitajus un kohpt sawu basnizdshwi (tā Drelā, latw. igaunu draudsei Helsingforsā, Nowgorodā, Bez-Danzigā, Pleškawā latw. mahzit., Poneweschā, Dubultōs, Gmastā, Isakā, Pernigalā, Jaroslawā, Dmskā, Arkangelas gub., Samarā, Nemirowā, Kamskā, Markowā, Strelnā, Lealā, Iwerā, Kurskā, Karlowā, Woroneschā, Korstischawā, Barnaulā, Tislišā u. z. w., us ko wisu isdewa to summu 6325 rubl. 23 kap.

66 pal. preekš skohlu hushchanas uskohyschanas, skohlotaju ismahzishanas, skohl. un kesteru nolohneschanas, tā Kolpanas seminarim 2420 rubl., palihdšības latw. kesteram Zeiskā, Komischinā, Nehmelē, latw. skohlai Pleškawas Derewā, skohlahm Keidandōs, Iluskē, Bonedekā, Ischornā, Petrosawodskā, Kowalewā, Werknajā un Nischui-Bulankā, Drenburgā, Woroneschā, Krasnoschenā, Gowdā, Jamburgā, us Sahmu šal., Mogilewā, Wladimirā, Slatowstā, Dmskā, Obschinā, Nikolajewā u. z., us ko isdewa 10,328 rubl. 45 kap. Wehl tika palihdšības pasneegtas us garigu grahmatu un basnizrihku eegahdashanas nabaga draudses, ihpaschas palihdšības Latweeschu luterēem Riht- un Wakar-Siberijā, ari pahri palihdšības daschu basnizkalpu attraitnehm un bahrineem.

Tā tad nu atkal schi muhsu luteru palihdšības lahde, ko 1859. gadā nelaiķa biškapa Tehws Dr. Ullmans dibinaja un ko muhsu kungs un Keisars wīšuschehligi apstiprinajis un tai sawu augstu radineeku, Meklenburgas herzogu, par wirsusluhku eezehlis, lai tāpat kā Gustav-Adolf beedribas lahde kalpo pee wisahm luteru draudsehm pa Wahzsemi, tā ari schi muhsu

*) Schinis nedelās pa wisahm kursēmēs draudsehm tika isdalitas: 3hfa sīna, kā muhsu ewang. draudschu palihdšības labdei tai 1873. gadā weizees. Passtarpam nu ir ari jau tahs gada sīnās no 1874. g. isdohhtas un negribējam tahs tapehž saweht, kā nesen jau par scho leetu runahht.

lahde deretu par palihgu pee muhsu tijibas beedru garigas dshwes uskohpshanas Kreewu walsti, — ta nu ir atkal ar isg. gada gahjumu labu gabalu pee ta leela darba passtrahdajusi un Deews tas Kungs ir sawu swehrtibu us to lizis. Kad dsirdam par tahm daudskahrtigahm leelahm garigahm waijadsbahm, waretu weetahm gan faziht, par to badu, lahds dauds issalkuschahm braktu dmehselehme wehl sweschumâ jazeesch, tad gan no sirds wehlamees, lai tahs brahsu sirdis un rohlaas nepeekustu un ta mihlestiba ari jaunâ gadâ jo bagata atkal rahditohs, ka ari no muhsu draudsehm, kuru basnijdsihwei ir sawi drohschi pamati, waretu tas wahrds skaneht, ko lasam Apust. darb. 11, 29. „Un tee mahzekli apnehmahs, ka kusch spehja, ko labu par palihgu suhtibt teem brahteem, kas dshwoja Zuhdu semê.“ Un teem gohda wihreem, kas nepeekufuschi wada un walda wisu to pateesi deesgan grubtu lut. pal. lahdes darbu, lai Deews peeschir to preeku. ka ari wini war ar Pahwilu apleezinaht: „Ta kalposchana pee schi krahjuma neween atweeglo to truhklumu teem swehteem, bet ir ari bagata zaur to, ka daudsi Deewam pateizahs, muhsu kreetnas kalposchanas deht, Deewu pagohdinadami par to weenteesigu labdarischanu preeksch wineem un preeksch wiseem, un zaur to, ka wini par jums luhds no sirds ilgodamees deht tahs bagatas Deewa schehlastibas eeksch jums. Bet paldeews Deewam par Wina ne-isteizamuh dahwanu. (2. Kor. 9, 12—15.)

Augsch-Kursemes skohlotaju konferenze.

Latweeschu Awischu lapinu katru nedel fanemdams atradu gandrihs katra nummurâ sinas par skohlotaju konferenzehm, tiklab no Kursemes, ka ari no Widsemes. Schahdas sinas lasidams wehlejohs ari pats kahdu konferenzi redseht, bet mana wehlechanahs tik drihs nepeepildijahs. Jau daschu gadinu Augsch-Kurseme biju nodshwojis, bet skohlotaju konferenze nebij wehl muhsu puse usklichdusi. Landis jau fahla schini leetâ daschadi runaht un spreest, ka newaijagoht, ne-eespehoht un ne-udrihstohht. Ar tahdeem spreedumeem newaredams meerâ buht, gribeju paschu laik jau Ohlschlera tehnam wehstali suhtibt un to luhgt, waj winsch to ihstu wainu un kawekli pa Kursemi krusseem schlehrseem staigadams nebuhtu isdibinajis. Te it negaidoht tai 8. August dabuju dsirdeht, ka Meratas zeen. prahwests Wagner k. usajinoht Augsch-Kursemes skohlotajus Zehkabsates klubesmahja us konferenzi. Ta konferenzes deenas tas 19. Augusts, drihs bij klahht. Lai nu gan bij pats rudsu fehjaslaiks, tad tomehr gribedams ko jaunu un labu dsirdeht, dewohs zekâ. Ar twaika maschines palihgu drihs sawu gala mehrki fasneedsis dewohs tuhdat us to jau peeminetu konferenzes weetu, kur es jau labu pulzinu amata beedru preekschâ atradu. Tiko ar weenu un ohtru pasihstamu biju apfweizinajees un apwaizajees, te swanulihst noschkindeja, par sismi, ka laiks konferenzes sahle sapulzetees; jo pulstens jau bij $1/2$ 11. Pehz noturetas Deewa luhgshanas, konferenzes zeen. presidents Meratas prahwests Wagner k. issajija konferenzi par atklatu un usajinaja sapulzi iswehletees, kurâ walodâ, waj Wahzu jeb Latweeschu, griboht konferenzes darischanas pahrrunaht. Sapulze iswehlejahs Latweeschu walodu. Nu tika diwi rakstuwedeji, Dauge un Feldmann k. k. iswehleti un tad wisu klahtbuhdamu wahrdi

pehz kahrtas usnemti. Us scho konferenzi bij atnahkusch 7 mahzitaji un kahdi 38 skohlotaji. Wispirms tika jauni skohlaslikumi preekschâ lasiti un pehz par daschahmpunktehm pahrrunahts. It ihpachchi par to jautaschanu, waj behrnus buhs peespeest skohlu apmekleht no 10. lihds 13. wezuma gadam, jeb no 12. lihds 15. gadam, bij leela dohmuschkirshanas: Daschi us tam pastahweja, ka waijagoht turetees pehz likuma; jo jaunaki behrni labal mahzotees. Ziti atkal speerahdija, ka derigal esohht tik 12 gadu wezus behrnus peespeest skohlu apmekleht; jo wezaki behrni prahtigaki buhdami eihoht dauds abtraf mahziba us preekschu. Wezaki behrni waroht sewi labal apkohptees un ehdeenu pataisihht, kas 10 gadu wezem ne-esoht eespehjamâ. Seelaks balsu wairums tika dohts, kad presidenta k. us to bij usajinajis, ka tik 12 gadu wezus behrnus waijadsetu peespeest skohlu apmekleht, bet ari usnemt jaunakus, ja tee lasiht proht un wezaki to wehlahs jau agraf sawus behrnus skohla suhtibt. Tahlak wehl par skohlaslikumeem runajoht, Dauge k. zehla scho jautaschanu preekschâ: Kapehz likumâ ne-esoht nosazihstis pee skohlasteesahm ari skohlotajus par lihdspreedejeem eewehleht; jo muishneekus teesajohht muishneeki, semneekus atkal semneeki un ari mahzitajeem esohht pa leelakai dalai mahzitaji par teesasspreedejeem un aistahwetajeem. Kapehz tad tas ari preeksch skohlotajeem newaroht buht? tad pee skohlasteesahm no skohlotaju puses ne-esoht ne weena? Lai gan te ari netruhka daschas pretirunaschanas, tad tomehr pehdigi wisa sapulze weenprahtigi issajija to wehlechanohs, ka waijadsetu to raudsiht panahkt, ka pee draudses- un pee kirspehlesteesahm ari skohlotaji tiktu eewehleti. Ta wehl par skohlas likumeem dascha masak eewehrojama faruna tika tureta. Pehz schihm pahrrunaschanahm lasija mahzitajs Muhlendorf k. weenu garaku pamahzischanas rakstu, kas jau preeksch dauds gadeem bij Wahzemes laukskohlahm dohts, bet tika no sapulzes atsihts par nederigu preeksch muhsu skohlahm. Tad lasija mahzitajs Stender k. weenu jauku aprakstu par sawu familiju, ko winsch tik us daudskahrtigu luhgshanu bij sagatawojis, kur wina familija zehlusces, kur wezi Stenderi dshwojuschi, zil grahmatas isdewuschchi un t. j. pr. Scho Latweeschu tautas labadaritaju dshwesaprakstu waram gan zereht ihpachâ grahmatinâ nodrukatu dabuht lasiht, kas gan katram Latweetim un Latweeschu tautas draugam buhs par mihtu peeminu. No pateizibas dsihiti, lai wehlam wiseem wehl dshweem Stendera familijas peederigeem augstu laimi un teem miruschem weeglu duju dsestra lapinâ! Tad lasija skohlotajs Riewenthala k. weenu it brangu pahrtulkojumu no Wahzu raksteem, kas stahsta par weena skohlotaja dshwi, kusch ar labpatishchanu no sapulzes tika usnemts. Schis pahrtulkojums tiks drihs drukâ laists, tapehz nau waijadsigâ wina faturu plaschal aprakstihht. Tik tas man wehl japeemin, ka zeen. presidenta k. issajija par scho pahrtulkojumu, ka ari jau par senak isdohteem labeem raksteem, Riewenthala tehnam dauds pateizibas. Tad wehl daschu wahrdinu par Latweeschu ortografiju pahrrunajuschchi, fahkam ari us to dohmaht, ka waijadsetu ari par meesas us-turu gabdaht. Pulstens bij weens pehz pusedeenas, kad presidenta k. dewa sismi, ka laiks ir eet maltitê. Gegahjuschi ohtra istabâ atradahm jau garus aplahtus galdus muhs gaidam. Te noschduschees baidijam ko Deews bij dewis un ko klubesmahjas fainneeze bij pagahdajusi. Pee galda ari wi-

fadas jautras runas netrūka. Kad nu bij ehstgribeschanahs apmeerinata, slāpēs dšīnatas un lohžekti no ilgās sehdeschanas dauds mas atspirdsinati, tad steidsamees atkal konferenzes sahle wehl ko klāusitees un pahrrunaht. Ar siltu un jauku faulespīhdeschanu ween newar dšihwoht, bet waijaga ari leetum liht un ari derigā laikā pehrkora debescham usnahkt, kas gan sper, bet ari zaur saweem spehreneem flīktu gaisu pahrtihri un weselīgu dara. Pee gahrdas ehdeena pataisichanas ar faldenu peenu un zukuru ween newar istikt, bet waijaga ari sahls un piparu palihgā nemt. Tā ari us muhsu konferenzes waijadseja weenai labai sahlitai, piparotai un speredamai runai preekschā nahkt, lai ta ari buhtu jo pilnigaka. Tahdu sahlitu, piparotu un speredamu rakstu lasija mums pehz pusdeenas skohlotajs Dambran k. preekschā. Ta labi gara raksta wahrds bij: Augsch-Kursemes eeradumi. Schi raksta satures ar ihseem wahrdeem issakohht skaneja tā: Kā isskatas pee mums Augsch-Kursemē ar tihribu, smukumu un labu tikumu? Wehl tohti flīkti. Muhsu saimeneeki gan buhwe lepnus un smukus ehrbergus ar schkendela jumteem, 2 skursteneem, ehweletahm feenahm, leeleem lohgeem un durwihm, bet newihsho tanis labi un kahrtigi uswestees. Garam eedams swecheneeks zere, ka tē ir kahda muishā, kur zeenigs kungs dšihwo, bet tiko durwis atwehriš, ko winsch tē eerauga? Seenas peedshitas ar wadscheem, kur karajahs sukās, striki, ar suhdeem faskretuschi lindraki, wezas bikses u. t. j. pr. Tad wehl istaba mehslaina, gultās zifās ween us augschu sagreestas; blaku kumodei leela peluwu bakka un tā wehl zitas nesflaidribas. Saimeneeze gribedama jaunkungu pazeeniht, skreen kuktā, eelej katlā faldenu peenu, eeleej tani zuhkās gaka, wehl scho to un tad labi sawahritu dohd zeeminam ehst. Swecheneeks pa-ehdis pateizahs un aiseet. Bet kas noteel? Gabalu pagahjuscham atrodahs no zeema maltites bungotajs wehderā, kas tam drihsak meeru nedohd, kā tik tad, kad eeschas atkal tihras. Ne ween zaur dumijibu, kā nupat redsejahm, bet ari zitadi teel dauds labuma nekahrtigi isputinahts. Saimeneezes zuhkās barodamas aishber labu teesu graudu aish files un pehrk no schihdeem par labibu dubultstosa mantelus un zitu stahiti. Saimeneeki baro dahrgus stalla sirgus, ar ko stahitigi isbraukatees. Buhtu gan dauds labak, kad tani weetā kahdu wepri nobarotu, ko waretu pahrdohht jeb nokaut, nekā kahdu stalla sirgu. Saimeneeku meitas gehrbjabs shda kleitēs un zitas lepnās drahnās, bet well kahjās rupjas deegu sekēs un praštas ahdas kurpes. Saimeneeku dehli, ne tik ween, ka tee nesahs pa kundsiški, proht labi bairischu bruhkeht, bet tee ari fataisahs leelōs pulkōs un tad eet us meitahm. Dasch tehws pats klehti atshlehd un sawas meitas lihds ar puishu baru eelaisch. Tur daujotees teem nau deesgan, eet ahra leelakā plazī isprohweht zil katram mati us galwas stipri un kā katris mahk ar rungahm strahdaht. Pa tam starpam, kahds ismanigaks muhl klehtē atpakal, aishulte durwis un eet pee meitas guleht. Lihds ar scho nakti suhd ari meitas gohds. Kalpu puishu un meitas tahdu preekschshmi redsedami dara tai ari pakal. Par skohleneem Dambran k. teiza, ka tee nahkohht skohlā, melni, pinkainahm galwahm, gareem nageem un utu pilni. Wispehdigi Dambran k. dewa

wehl daschus padohmus, kā tahdu nebuschānu waretu masinaht. Pehz pabeigtas preekschā lasichanas daschi Dambran k. stipri pretojahs, bet ziti to aishstahweja un zeen. presidenta k. tom par wina publinu un usmanibu gan pateizahs, bet ari peemineja, ka Dambran k. esohht daschās weetās pahraf ar melnu pehrwi mahlejis. Ja nu Dambran k. dshwes apgabala pateesi laudis tik nelabi uswedahs, tad lai Deems dohd, ka no wina tureta runa un dohti padohmi, paspehtu to widu zil nezil no tahdeem launumeem pahrtihriht, kā pehrkons gaisu pahrtihri. Dauge k. runaja wehl par to, kā ihpaschi jaunem skohlotajeem waijadsetu par watas laiku pee ziteem amata beedreem aplahrt reisohht, kā tas jau Widsemē noteekoht. Zaur tahdu aplahrtreisofchanu tee dabutu daschu labu skohlas eerikti redseht un tā sawā amatā stipriatees. Ari zaur to wairak draudšiga satichanahs starp skohlotajeem rastohs, no kam dasch labums zeltohs wisai skohlas buhschānai. Lihds schim wehl daschi skohlotaji esohht weens ohtram muguru greefuschi, dohmadami kahdā mihsē par ziteem pahrahi buht. Kas gan schē ir wainigs? Us scho jautaschānu Dauge k. pats, kā ari dauds ziti atbildeja, ka tik augstprahitiba esohht wainiga. Weens lepojotees ar sawu labu spehleschānu, ohtris ar Kreewu walodas sawaschānu jeb zitu kahdu sinaschānu, tresch ar sawu labu weetū, zetorts ar saweem labeem sirgeem un leetahm u. t. j. pr. Ka tahdai weltigai augstprahitibai un lepnibai waijadsetu just, bij wisas sawulzes wehleschānahs. Nu pahrunaja par kohpehdinaschānu muhsu laulskohlās, bet atrada, ka wehl nau eespehjams tahdu eerikti wisas draudšes eeweht. Lai waretu us nahkoschu konferenzi ari kahdahm dseesmahm list atskaneht, tad tika usnemts, kahdu balsu katris konferenzes lohžeklis grib dseedaht. Par dseedataju waditaju iswehleja zeen. mahzitaju Stender k. Winsch gan sawulzi luhdsā, lai ta saw zitu dseedataju waditaju iswehletu, teikdams, ka jau 18 gadus esohht to nastu nesīs, kura nu preeksch wina par smagu paleekoht, bet us sawulzes luhgschānu winsch wehl apnehmahs scho deesgan gruhthu darbu isdariht. Us zeen. presidenta k. uszinaschānu sawulze issazija to wehleschānahs ari nahkoschu konferenzi sehskabstātē notureht. Nu tika no zeen. prahwesta Wagner k. schahs konferenzes darbi par pabeigteem issaziti un pehz Deewam pateichānahs sawulze ar swehtichānas wahrdeem atlaista. Wispehdigi wehl daschās dseesminas us 4 balsi nodseedajuschi un weens ohtram labas deenas atdewuschi, steidsamees atkal us mahjahm. M. Sl.

Breeksch luteru palihdsibas lahdes Jelgawas aprinka komiteja tai laikā no 1. Juli lihds 1. Oktober ir saņemusi:

no Bahrbeles dr.	1 rub. 87½ kap.
" Talsu wahzu dr.	15 " — "
" Kalnamuischās dr.	25 " — "
" Jaun-Auzes dr.	6 " — "

No Jelg. apr. komit. puses.

Lattw. Awischu apgahdatajs: J. W. Sakranowicz.

No zensures atwehlehis. Rihgā. 6. November 1875.

Druhāhts pee J. W. Steffenhagen un dehla.